

Leto XX. Stev. 212

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK IVAN SINKOVEC UREA UREDNIŠKI ODBOR LIST IZHAJA VSAK DAN RAZEN PETKA. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA

• Ljudska pravica • USTANOVljena 8 OKTOBRA 1934 • MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK IN TEDIK, OD OSVOBODITVE DO 1. JULIA 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDIK • OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z •BORBO•

TRETJI DAN OBISKA PREDSEDNIKA REPUBLIKE TURCIJE

Ne zamudimo nobene možnosti ki nas bo privedla do resničnega miru

je dejal predsednik dr. Dželal Bajar ob častni promociji v Srbski akademiji znanosti

Beograd, 4. sept. — Danes so predsednika republike Turcije Dželala Bajarja svečano proglasili za častnega doktorja beograjske univerze. Na čast visokemu gostu je predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pišade opoldne priredil svečano kosilo, kate-rega se je udeležil tudi predsednik republike Josip Broz - Tito. Pred tem je obiskal predsednik Bajar Vojni in Narodni muzej v Beogradu. Popoldne pa je obiskal tovarno »Ivo Lola Ribar« v Zelezniku. Zvečer je bila v Narodnem gledališču v Beogradu svečana baletna predstava na čast visokemu gostu in njegovemu spremstvu.

V prostorih Srbske akademije znanosti je beograjska univerza danes podelila predsedniku turške republike Dželalu Bajarju naslov častnega doktorja pravnih ved. V dvorani akademije so se zbrali predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pišade, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković, predsednik Ljudske skupščine Petar Stambolić, predsednik Izvršnega sveta

Srbije Jovan Veselinov, predsednik odbora za prosveto Zvezne ljudske skupščine Veljko Vlahović, predsednik Srbske akademije znanosti Aleksandar Belić, dr. Jože Brilec, dr. Milan Bartoš, dr. Obrad Cicmil, Ljuba Radovanović, načelnika protokola Sloven Smolnaka in Pavle Beljanski ter številni akademiki in drugi kulturni in znanstveni delavci Beograda.

je predsednik Bajar zahvalil za izkazano čast in dejal:

»Zelo ponosen sem, ker mi je beograjska univerza podelila naslov častnega doktorja. Zelo so me ganile prijateljske besede, ki ste jih izrekli o meni. Spoštovani rektor univerze in dekan pravne fakultete sta na kratko orisala sadove mojega dela, odkar sem se začel ukvarjati z državnimi posli.

Hotel sem komentirati besede spoštovanega dekana pravne fakultete glede na cilje, na podlagi katerih sem si prizadeval uveljaviti svojo dejavnost, in spričo teorij, ki sem jih zavoljo tega imel na misli. Ker pa ta priložnost ni pripravna za to, se bom zadovoljil samo s tole ugotovitvijo: največji činitelj doseženih uspehov v Turciji je velika moč turškega naroda in sposobnost, ki jo ima, da uspešno stopa po pravilno začrtani poti. Zato sodim, da prijateljstvo in čast, ki so mi jo danes izkazali, pripadajo moji deželi, katere predsednik republike sem. Zelim izraziti iskreno hvaležnost upravi te visoke ustanove. Cas, ki ga zdaj preživljam v tej visoki znanstveni ustanovi, bo pomenil zame eno izmed epizod, ki so me najbolj radostno vznemirile med obiskom v cenjeni prijateljski in zavezniški Jugoslaviji, med obiskom, ki me močno osrečuje.

Kot človek, ki hoče brezpogojno služiti idealom človeštva, kot poglavar države, ki je tem idealom docela vdana, sem prepričan, da je napredek znanosti in kulture zelo važen za razvoj miroljubnih odnosov med narodi. Zato sodim, da naše vsestransko prizadevanje, da bi gos-Atatürka »znanost je najboljši kačipot v življenju« — eno izmed visokih načel, katero je pustil kot dediščino svojemu narodu — v najširšem smislu uveljavili v naši praksi, ni samo naša nacionalna, temveč hkrati tudi mednarodna dolžnost.

Se močneje občutim, kakšno življenjsko potrebo izraža takšno ravnanje v tako zelo nevarnem času, kakršnega zdaj preživlja svet. Res, sedanjí mednarodni položaj daje tole žalostno podobo: na eni strani načela, ki so našla svoj izraz v Ustanovni listini Združenih narodov, usmerjenih k temu, da bi zagotovila bratsko sodelovanje v pogojih dobrih odnosov in enakopravnosti med narodi. Ta načela so tema za dela v več zvezkih in za brezštevilne izjave. Na drugi strani pa se tisti, ki hočejo zavladati svetu, delajo, kakor da jih ne poznajo, ali — kar je še bolj žalostno — ta načela izkoriščajo kot zaveso za nepravilno in nedovoljeno dejavnost.

Ta položaj nalaga narodom, ki si odkritosrečno žele zmage pravičnosti in resničnega miru, dolžnost, da v skladu s svojim idealizmom ravnajo realistično. Te države so prisiljene — da bi zaščitile visoke ideale, vseobsegane v Ustanovni listini OZN in da bi zagotovile njihovo uveljavljanje — da posamezno in skupno do skrajnosti meja okrepe svojo vojaško moč in da ne verjamejo besedam in obljubam, dokler le-te niso potrjene v praksi. Na žalost živimo namreč v času, v katerem visoka človečanska načela samó nimajo prepričevalne moči, v času, v katerem je nevarnost, da bo močnejši s silo in orožjem zmagal nad tistimi, ki ima prav. Zato so tudi narodi, ki so kakor Turcija sprejela načelo Atatürka »mir v deželi, mir na svetu« in kateri dosledno prezirajo grožnje, pritiski in uveljavljanje sile — prisiljeni, da dokler vse ne bo brez izjeme iskreno, še nadalje stopajo po poti oboroževanja, ki je sredstvo in simbol nasilnega ravnanja.

Rušilni propagandisti prikazujejo naš oprezní odnos do be-

sed, ki ne slone na jasnih dokazih, naše napore, da bi si zagotovili potrebno vojaško pomoč in tako preprečili oborožen napad, v tem smislu, češ da imamo mi napadalne namene, ali kakor da smo orožje tistih, ki imajo takšne namene. Edino pravilna pot, po kateri je treba stopati, ne boječ se te propagande, je, da ne zamudimo nobene možnosti, ki nas bo privedla do resničnega miru, kakor tudi ne nobene pobude v tej smeri, po drugi strani pa si moramo prizadevati, da bi bili čim močnejši in da bi ravnali čimbolj složno.

Da bi bil človek junak resničnega miru, potrebuje kakor tisti, ki hoče biti junak v vojni — hrabrost, odločnost in požrtvovalnost. Sicer nisem hotel v vaši znanstveni ustanovi govoriti o politiki, toda naslov častnega doktorja, ki ste mi ga podelili, kakor tudi razlogi, ki jih je malo prej navedel spoštovani dekan pravne fakultete, so me spodbudili k temu, da odkrito analiziram sedanjí položaj.

Po mojem mnenju ni pravilno smatrati politike, ki delajo za blaginjo človeštva, za ljudi, ki nimajo skupnih problemov z zavezniki. To velja zlasti za družboslovje. Kakor je napačno videti v znanstveniku človeka, ki išče kot suhoparen opazovalec abstraktne formule, pa je prav tako napačno imeti politika za siskustvenega oportunistata, ki nima z znanostjo nobene zveze. Delovni stil obeh je različen, toda cilji so isti: iskati resnico in ravnati po njenih zahtevah.

Dejstvo, da vi danes kot znanstveni kolektiv meni, državniku, podelujete častni doktorski naslov vaše visoke ustanove, je zgovorni izraz te resnice. S tem, da sta Jugoslavija in Turcija ubrali pravilno pot, v kateri se mešata idealizem in realizem, in s tem, da sta skupaj s svojo sosedo Grčijo podpisali blejski sporazum, sta ustvarili zelo tehten činitelj miru, varnosti in napredka, katerega vpliv daleč presega meje njenih držav.

Pred vašim visokim kolektivom želim opozoriti na določbe ankarskega sporazuma, ki predvidevajo sodelovanje tudi na kulturnem področju. Te določbe bodo v skladu z dobromernostjo in prizadevanjem tistih, ki so dolžni uveljaviti jih, dobile svoj pomen in vpliv. Naša dolžnost je,

Na svečanem kosilu v prostorih Zveznega izvršnega sveta nazdravlja predsednik maršal Tito visokemu gostu iz zavezniške Turcije

uveljaviti jih čimbolj učinkovito in v čim širšem obsegu, kakor tudi vse ostale določbe tega sporazuma, ki se nanašajo na kulturno sodelovanje med našimi narodi in duhu medsebojnega spoštovanja in obzirnosti do načel pogodbenih strank ter tako uresničiti našo dolžnost, da zagotovimo blaginjo in pravičnost, gnetni in duhovni dvig naših treh držav in da, kar je posledica našega moralnega in duhovnega prizadevanja, kakor tudi naših pisanih pogodb, izpolnimo svojo dolžnost tudi do dru-

Zine miroljubnih narodov, kateri pripadamo.

Navajajoč te sugestije pred vašim visokim kolektivom, sodim, če dovolite, da sebe nimam samo za iskrenega gosta, temveč da sem v upravi beograjske univerze član, ki ima nekaj pravice, da govori.

S tem hočem zaključiti svoje izjavljanje. Prek osebnosti spoštovanega rektorja in dekana pravne fakultete se želim ponovno zahvaliti beograjski univerzi, ki mi je tako velikodušno odprla vrata te visoke ustanove. »

Predsednik Dželal Bajar častni doktor beograjske univerze

Nekaj po deseti uri se je pripeljal predsednik Bajar, ki so ga množice Beograjčanov prirčno pozdravljale vzdolž ulice Kneza Mihajla in zlasti pred Akademijo. Pri vstopu v poslopje je predsednika Bajarja sprejel rektor beograjske univerze dr. Vukić Mičović in ga povedel v dvorano Akademije, kjer so visokega gosta zbrani povabljenosti stoji s ploskanjem pozdravili. Svečanost je otvoril rektor in naznanil, zakaj je beograjska univerza na predlog pravne fakultete sklenila podeliti naslov častnega doktorja predsedniku Bajarju. Dekan beograjske pravne fakultete dr. Jovan Lovčević je podrobno obrazložil zasluge predsednika Bajarja, ki je kot najožji sodelavec ustano-

vitelja sodobne Turcije Atatürka pripomogel h gospodarskemu dvigu države, si pridobil v dolgotnem opravljanju odgovornih državnih poslov sloves odločnega pobornika miru in mednarodnega sodelovanja, v zadnjem času pa je bil eden izmed pobudnikov sodelovanja balkanskih držav, ki je rodilo ankarski sporazum in pogodbo o balkanski zvezi.

Po tej obrazložitvi je pristopil k predsedniku Bajarju rektor dr. Vukić Mičović in mu izročil diplomu častnega doktorja. Predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pišade je prvi čestital predsedniku Bajarju k visokemu imenovanju, zatem so mu sledili ostali ugledni predstavniki Jugoslavije in Turcije. Vidno ginjen se

Plodno sodelovanje

Naša javnost je prirčno pozdravila prihod predsednika Bajarja. Obisku predsednika prijateljske in zavezniške dežele pripisuje velik pomen.

Takšen je tudi odmev tega dogodka v tujini. Prihod predsednika Bajarja v našo državo so se zlasti pozdravili v zavezniški in prijateljski Grčiji.

To je tudi razumljivo. Sleherni stik med državami, ki na tako trdnih osnovah in na tako konstruktiven način grade svoje medsebojne odnose kakor Turcija, Grčija in Jugoslavija, rodi lepe sadove.

Ta ugotovitev velja zlasti za medsebojne obiske in neposredne stike najbližjih državljanov.

Potovanje predsednika Tita v Turcijo nam je prineslo prve napovedi ob obisku našega predsednika so potrdili enodušno ugotovitev, da je zveza potrebna. Grška vlada je sprožila pobudo za trojno posvetovalno skupščino.

Zdaj, le nekaj mesecev po ankarskih in atenskih razgovorih, je Balkanska zveza stvarnost, na ustanovitev Balkanske p. svetovalne skupščine pa se pripravljajo, kakor je najno potrebno. Blejska konferenca je v ta namen dala koristna priporočila.

Obisk predsednika republike Turcije Dželala Bajarja je nov korak v razvoju turško-jugoslovanskega sodelovanja na mednarodnopolitičnem, vojaškem, gospodarskem in kulturnem ter vseh ostalih področjih. Perspektive tega razvoja so zavidajno vredne.

Sleherne manifestacija prijateljstva med Turcijo in Jugoslavijo je hkrati prispevek k trojnemu sodelovanju na Balkanu. Obisk predsednika Bajarja v naši državi je torej prispevek h krepitvi balkanske zveze. Zato je ta obisk toliko večjega pomena.

Na predvečerajšnjem svečanem kosilu v Zveznem izvršnem svetu je predsednik Tito poudaril pomen, ki ga ima sklenitev Balkanske zveze za stvar kolektivne varnosti na svetu. Poudaril je, da je usa demokratična javnost presodila, da je zveza realen pojav na poti do utrditve miru na svetu in zglede konstruktivnega sodelovanja ter mednarodnega sporazumevanja, ki ga navdihujejo izključno ideali miru in načela ustavnove listine OZN.

Brez pretiravanja lahko rečemo, da je takšna skupnost izredno pomembna. Pomembna ne samo zato, ker so v njej dosledno uveljavljena načela popolnega medsebojnega spoštovanja in neumešavanja v notranje zadeve drugih držav, temveč tudi zato, ker je ta in takšna skupnost zdaj še precej osamljen pojav v svetu.

Spričo vsega tega Balkanska zveza ni samo močno sredstvo, s katerim hočejo Turcija, Grčija in Jugoslavija ohraniti svojo svobodo, neodvisnost in mir na svojih mejah in na svetu sploh. Hkrati je ta zveza tudi vzor konstruktivnega mednarodnega sodelovanja, ki je toliko pomembnejši in privlačnejši, ker člani te zveze niso države z enakimi potrebami, ampak države z enakimi potrebami.

»Trojna zveza je izraz dejanskih zavezniških odnosov.« je dejal pred dvema dnevnoma v našem glavnem mestu predsednik Bajar, ko je odgovoril na zdravico predsednika Tita. Predsednik zavezniške Turcije je poudaril, da je ta zveza naglo dozorela, da je sad življenjskih in trojnih potreb naših treh balkanskih držav.

Predsednik Bajar je prišel v našo državo v trenutku, ko se je začela nova doba v trojnih odnosih. Za to novo obdobje pa so obiski, srečanja in razgovori — nemajhnega pomena.

Visok obisk v Vojnem in Narodnem muzeju

Izpred poslopja Srbske akademije znanosti se je potem predsednik Bajar s spremstvom odpeljal, vsepovsod navdušeno pozdravljen, na Kalemegdan, kjer si je ogledal v muzeju JLA oddelki NOB. Upravnik muzeja podpolkovnik Dušan Plenča je visokega gosta sprejel in ga povedel po razstavnih prostorih. Ob mnogih znamenitih dokumentih in razstavljenih predmetih našega

narodnoosvobodilnega boja se je predsednik Bajar z zanimanjem ustavlil in povpraševal po raznih podrobnostih. Ogledal si je tudi v naravni velikosti ponazorjeno pečino, v kateri je v Drvaru prebival maršal Tito. Kako je predsednik Bajar dojel veličastnost muzeja NOB, dokazuje njegove besede ob odhodu iz razstavnih prostorov: (Nadaljevanje na 3 strani)

Mendés-France pojde v Ameriko

da bi se sestal z Eisenhowerjem in v okviru OZN z drugimi zahodnimi predstavniki

Pariz, 4. sept. (Reuter). Predsednik francoske vlade Pierre Mendés-France je napovedal, da se bo udeležil bližnjega zasedanja generalne skupščine OZN. Dejal je, da še ne ve, ali bo lahko sodeloval že na začetku zasedanja.

Sklep Mendés-Francea, da bo prevzel vlogo šefa francoske delegacije na zasedanju generalne skupščine OZN, ki se bo začela

21. septembra, razlagajo v pariških krogih z željo francoskega ministrskega predsednika, da bi se sestal z Eisenhowerjem in Dullesom. Med zasedanjem generalne skupščine bo imel Mendés-France priložnost srečati se tudi z ostalimi državniki držav, vkljenih v OZN.

O priliki potovanja Mendés-Francea v New York bi utegnlo priti do morebitne konferen-

ci ministrov Atlantskega pakta šele na začetku oktobra. V drugacnem primeru bi se moral sestati svet zunanjih ministrov držav v Atlantskem paktu. Pariz še ni dokončno zavzel stališča glede predloga Velike Britanije, naj bi sklical konferenco osmih držav. Francoska vlada se bo sestala konec prihodnjega tedna, da bi pričakovala ta predlog. Seje se bo udeležil tudi predsednik republike René Coty. Utegnilo bi se pripetiti, da se bo sestal tudi parlament, ker je Mendés-France obljubil, da brez njegove privolitve v imenu Francije ne bo sprejel nobenih obveznosti glede suverenosti in oborožitve Zahodne Nemčije.

PREBIVALCEM LJUBLJANE!

Prihodni teden bo obiskal Ljubljano visoki gost, predsednik republike Turcije Dželal Bajar. Z njim bo potoval predsednik FLRJ Josip Broz-Tito. Z veseljem pričakujemo predsednika prijateljske Turcije, voditelja države, s katero smo stopili v trdno zvezo, ki se bo vedno borila za ohranitev miru in utrdila prijateljsko sožitje med tremi podpisnicami Balkanske zveze. Ob tem velikem dogodku vabimo vse prebivalstvo Ljubljane in okolice, da čim lepše okraši poslopja in ulice ter povsod izobesi jugoslovanske in slovenske zastave. Zlasti vabimo Ljubljančane in prebivalce okolice, da se sprejema predsednika zavezniške Turcije v čim večjem številu udeležijo.

Predsednik MLO dr. Marijan Dermastija
Predsednik OLO Ljubljana-okolica Miha Berčič

Vremenska napoved

Vremenska napoved za nedeljo, dne 5. septembra: Pretežno lepo vreme z delno oblaknostjo. V alp-skem svetu bo popolnoma nekaj neznačilnih krajevnih plah. Temperatura ponoči med 9 in 13° C, na Primorskem okoli 20° C, čez dan do 30° C. Zjutraj v kotlinah megla. V prvi polovici prihodnjega tedna je pričakovati v ponedeljek popolnoma ali v torek prehodno poslabšanje vremena. Temperature bodo nekoliko nižje.

LE OB MATERINI LJUBEZNI se bo dojenček pravilno razvijal

Dojenčkovo rast presojamo po naraščanju njegove teže in višine. Rasto vsi njegovi organi, živčni sistem, srce, pljuča, prebavila itd. Dojenčkova rast po teži in višini je viden del vseh sprememb, v katerih starši po pravici vidijo najvažnejše elemente rasti. Razen razvoja telesa in raznih njegovih delov pa imamo opraviti še z dojenčkovim psihomotornim razvojem kot sestavnim delom otrokovega oblikovanja. Razvoj motornih funkcij je tesno povezan z razvojem psihičnih, prve in druge pa so tesno povezane z dojenčkovim splošnim telesnim razvojem, zlasti z razvojem njegovega osrednjega živčnega sistema. Čeprav lahko psihomotorni razvoj otroka natanko presodi samo zdravnik, morajo tudi starši poznati razne etape tega razvoja. Tako lahko starši spoznajo mnoge zastoje ali anomalije v psihičnem in motornem razvoju svojega otroka in pravočasno opozore zdravnika nanje.

Po rojstvu leži dojenček mirno s skrčenimi rokami in nogami in malone nepretrgoma spi. Pozneje že lahko za nekaj trenutkov dvigne glavo, in sicer samo kadar leži na trebščku. Njegov obraz pa je še brezizrazen, smehljaj podzavesten. Dojenček joka, kadar je lačen ali žejan, če ga kaj boli ali če plenic niso suhe. V drugem mesecu postane dojenček živahnjši, njegove oči spremljajo močnejše svetlobo, njegov jok pa se razlikuje, kadar izraža lakoto, neudobnost ali bolečino. Dojenček lahko drži glavo nekaj trenutkov pokonci in jo obrača. Njegov smehljaj izraža radost. V tretjem in četrtem mesecu obrača glavo, ko leži na hrbtu in prijemlje predmete, toda njegovi gibi niso vskladeni. Vse, kar doseže, tlači v usta. Njegove roke in noge niso več sključene, trudeča in krika se bolj. Mater že pozna.

Majdka se zadovoljno smehlja

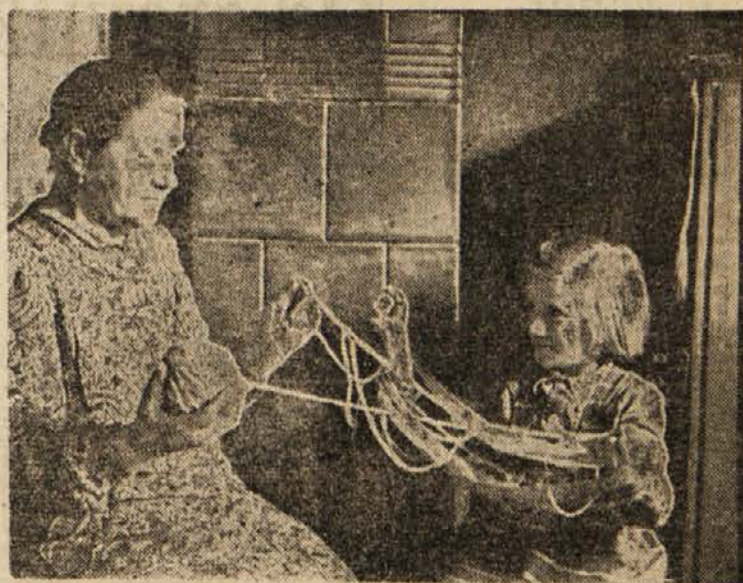
Ko je dojenčku pet mesecev, se lahko že sam giblje. Včasih se samo smeje, ogleduje svoje roke in noge ali pa se igra s cucljem. S šestimi meseci prijemlje predmete bolj vskladen in gibi njegovih rok so že bolj precizni. Dojenček lahko sedi, ne da bi ga držali. Če ga držimo za roke,

lahko tudi stoji. Razen matere pozna tudi mnoge domače in to izraža s smehljajem. V sedmem mesecu začne plezati, v osmem pa že lahko sam sedi. V devetem in desetem mesecu vstaja, često maha z ročico v pozdrav, razume nekaj besed, zlasti če mu kaj velimo, in jame že nerazločno izgovarjati nekatere besede. V enajstem in dvanajstem mesecu že shodi, treba pa ga je še držati. Njegov obraz izraža zadovoljstvo in nezadovoljstvo in nekaj besed že lahko razločno izgovarja.

V dojenčkovem psihomotornem razvoju so seveda različice, saj niso vsi otroci enako razviti. Razvoj motornih in fizičnih funkcij je namreč odvisen ne le od prehrane in nege, marveč tudi od okolja, v katerem dojenček živi. Pravilno hranjen dojenček se razvija hitreje od slabo hranjenega in slabo negovanega. Za pravilen dojenčkov psihomotorni razvoj in za razvoj njegovega čutnega življenja sta zlasti važna navzočnost matere in pravilno ravnanje okolja, v katerem otrok živi. Se zmeraj je pri nekaterih starših globoko zakoreninjeno

mnenje, da za pravilen dojenčkov razvoj zadostuje, če je njegova prebava v redu in če je zdrav. Toda zdaj že vemo, da dojenček od četrtega meseca v psihičnem in motornem razvoju zaostaja, če je njegovo čutno življenje zapostavljeno. Pravilen razvoj čutenega in psihomotornega življenja pa ni možen brez materine nege in ljubezni. Neki slavni zdravnik je rekel, da je tudi dojenček človeško bitje, drugače povedano, da zanemarjanje dojenčkovih organskih potreb in njegovega čutnega življenja lahko povzroči motnje v njegovem duševnem in motornem razvoju.

Dr. V. Čupič

Čeprav sonce še prav toplo sij, skrbne matere že sedaj mislijo na zimo.

Koliko kruha naj je otrok

Ali je potrebno in koristno, da jedo otroci veliko kruha.

Dobra hrana mora sebojati vse hranljive snovi: beljakovine, ogljikove hidrate, maščobe, mineralne snovi in vitamine. Vse te hranljive snovi mora vsak dan dobiti organizem, in sicer v določenem medsebojnem razmerju. Posebno nujno je za otroke, da je polovica beljakovin živalskega izvora. Šele ko so vsi ti pogoji izpolnjeni lahko rečemo, da je prehrana popolna in enakovredna.

Kruh je koristna jed in ga moramo uživati toda v omejenih količinah. Vsebuje veliko hranljivih snovi. V njem je veliko ogljikovih hidratov, malo beljakovin in skoraj nič maščob. V njem so glavne mineralne snovi in vitamin B, primanjkuje pa vitaminov A, C in D. Potemtakem ni kruh živilo, v katerem so hranljive snovi enakomerno razdeljene, zato ga moramo dopoljevati z drugimi dobrimi in hranljivimi živili.

V kruhu ni posebnih beljakovin živalskega izvora, ki so nujno potrebne za rast in zdravje otroka. Prav tako ni v njem vitaminov A in D, ki pospešujejo pravilno rast. Celo vitamin B, ki je v kruhu, se deloma s peko uničuje. Potemtakem m rajši otroci prejemati tudi druga živila, v katerih so te snovi, in sicer v večjih količinah kot v kruhu.

Tudi pomanjkanje maščob v kruhu je treba nadoknaditi ne le z avtoleto, ker sta mast in olje hranljivi snovi, marveč tudi zategadelj, ker te maščobe pomagajo organizmu, da bolje izkoristi tudi druge potrebne hranljive sestavine.

Mineralne soli, fosfor in kalcij, so nujno potrebne za tvorbo kosti in njih rast. Toda velike količine

kruha, zlasti kruha iz izredno fino mlete moke, neugodno vplivajo na izrabo teh potrebnih mineralnih soli. V ruhu tega je v moki in kruhu tudi posebna kislina, ki ovira, da bi organizem izkoristil fosfor ter druge hranljive snovi. Ta kislina ima to značilnost, da se spaja s temi nujno potrebnimi solmi tako, da

čak, kak r smo že omenili, rahitis, malokrvnost in zastoj v rasti.

Iz vsega pričujočega vidimo, da je čezmerno uživanje kruha ne le nepotrebno, marveč utegne biti tudi škodljivo zdravju in življenju otroka.

Hranljivo vrednost kruha lahko nadomesti krompir. Ta jed ima vse hranljive snovi, ki jih nabajamo tudi v kruhu. Razen tega poznamo posebno vrsto beljakovin, ki so nadvse koristne in ki jih v kruhu ni. V ruhu tega je treba otrokom dati več sočiva in sadja, da bi dobili več mineralnih snovi in vitaminov A, pa tudi jajca, maslo in gobe, da bi dobili tudi potrebni vitamin B.

Dr. V. I.

Nasveti

Če kuhano mleko postane kisto in ga ne moremo več uporabljati za kavo, mu dodamo malo presnega mleka in ga s pridom uporabimo za palačinke ali kakšno drugo testo. Lahko ga na porabimo tako, da vanj vtemerno nekoliko moke in ga prinesemo mesnim omakam. S tem besalmolom bomo okus omak izboljšali.

Gobo za umivanje dobro očistimo, če jo polodimo za nekaj ur v vodi, ki ji dodamo solimjaka: 1 l vode, 5 dkg solimjaka. Potem jo moramo sprati v čisti vodi. Zelo lepo jo očistimo, če natresemo v luknjice

Našim šolarkam bo treba sešiti nove halje. Skica nam kaže dve prav ljubki, preprosti in hkrati udobni.

boraksa in jo nato polijemo z vrelo vodo. Ko se voda ohladi, moramo gobo sprati nekajkrat v čisti vodi.

Aluminijasto posodo lepo umijemo, če kuhamo v njej jabolčne lupine ali odpadke spinacea. V tem polijemo posodo tudi na zunanji strani.

Če želimo pogrčiti pečenko, jo zavijmo v pergamentni papir, namazan s maslom in jo postavimo v ponvi v pečico. Tako pogrta pečenka bo zelo sočna.

Ponvice, lončke, v katerih kuhamo čaj je treba včasih pomiti, ker se nesnaga trdovratno drži. Najbolje je v posodi skuhati krompirjeve olupke, seveda jih kuhamo nekoliko delj. S tem moramo kdaj pa kdaj pomiti tudi stekleno in porcelanasto posodo. Če po tem umivanju dodamo vodi za splakovanje še nekaj pivla, bo posoda dobila lep lesk.

Če čistimo mazača, ki jih je napravila sveča, z likalnikom in pivnikom, rada ostane sled, kjer je bil mazač. V tem primeru mazač natremo s alkoholom.

Kako pražimo kavo

Redka gospodinja kupuje praženo kavo. To opravimo doma zato, ker je žgana kava dražja, drugič pa zato, ker kava, ki jo pražimo pred uporabo, mnogo več zaleže. Po navadi jo pražimo v ponvici ali v kozici, ki jo postavimo v pečico. Vse nimamo električnih štedilnikov s pečico, v štedilniku pa poletni prijetno kuriti, zato vam svetujemo takole praženje kave: Kavo stresite v aluminijasto skatlo, ki jo zaprete in postavite na kuhinjski. Skatlo večkrat potresite, ne da bi pokrov odprali! Šele ko kavo že nekaj časa pražite, pogledajte, če je že dovolj sprazena. Pri praženju pazite, da kavo preveč niti premalno ne prepražite. Če imate primerno barvo, jo stresite na desko in hitro ohladite, da se ne bo preveč prepražila. Tako pražena kava, pripravljena tudi v sredini in ne samo okrog,

O garniturah se pri nas redko govori, čeprav niso nič manj važne pri oblačenju sodobne ženske, kakor ostali deli obleke. Garnitura izpopolni obleko ter je za njo, kar je okvir za sliko. Zaželjeno bi bilo, da bi se naša čevljarska in usnjarska podjetja sporazumela in pričela izdelovati garniture iz usnja v različnih barvah.

Rodne pogače na sadnem drevju

Rodne pogače imenujemo odebeljena mesla, ki nastanejo ob prehodu prevodnega cevja iz lesa v posolj ploča. Najbolje so vidne pri jablanah in hrškah ter nastanejo tako, da se vreteno cvetnega popka zdebli in poleti izoblikuje 2 listna popka. Ako se sadna drevesa še v bujni rasti, se popka poleti zdajšata v 2 različno dolgi mladiki, sicer pa ostaneta speša do prihodnjega leta. Spomladi prihodnjega leta se popka samo nekoliko zidajšata in tvorita rodna (ovetna) besta. Ki ovetita spomladi tretjega leta. Celotni potek nastajanja rodnih pogač in cvetenja popkov lahko jasno vidimo na skici. Rodne pogače so silno važni in zaželeni organi na sadnem drevju. Tu se namreč zbirajo in kopičijo hranilne snovi, ki odločilno

Dve dekliški halji: sešijemo ju lahko iz barbenta. Zadnje čase pa imajo v trgovinah tudi neke vrste tanjši žamet. Prvo pa lahko sešijemo tudi iz manj toplega blaga

vplivajo na rodnost drevesa. Vostem sadjar bo znal s pravilnim reguliranjem nastajanja rodnih pogač usmeriti

žati sadno drevo k stalni rodnosti Z redčenjem plodov in letih obilne rodnosti doseže popolno oblikovanje cvetnih popkov že v prvem letu nastanka rodnih pogač. Na ta način si zagotovijo stalen pridelok in preprečuje izmenično rodnost, ki je pri nas zelo pogosta. Izmenično rodnost imenujemo pojav, da dreveje rodi samo vsako drugo leto v nasprotju s stalno rodnostjo, kjer rodi sadno drevje vsako leto. Plodova razredčimo že maja, da se cvetni popki za prihodnje leto čim krepkeje razvijejo. Ako se nam enkrat posreži doseči izmenično rodnost posameznih vejic, lahko, ako pravilno obravnavamo in gnojimo, upravičeno vsako leto računamo na sadno letino. Nepredvidni obirači posebno pri hrškah večkrat poškodujejo ali pa s plodovi vred odtrgajo rodne pogače, s čimer povzročajo precejšnjo

Nadevana zeljna glava

Majhno zeljno glavo očistimo in ji izdoblamo koren, nato jo nadevamo s prepraženim zeljem in zmletim mesom, ki ga pripravimo takole: 30 dkg svinjskega ali prekaženega mesa smeljemo, dodamo jajce, kumino in po potrebi soli nato pa zmešamo z zeljem, ki smo ga prepražili na masti. Ko glavo nadevamo, jo zavijemo v prtico in kuhamo v stani vodi. Kuhano glavo zabelimo z razbeljenim maslom in drobtinami, če jo posipamo še z naribanim sirom, bo zelo okusna. Serviramo jo s krompirjem

škodo. Previdnost glede tega je na mestu, zlasti če obrabimo nezoročeno sadje. V sluhajo, da so iz rodne pogače poznale mladiko, jih kolikor mogoče hitro prikrabljamo na 4 do 6 oces, da ne porabijo preveč hrane za tvorbo lesa. - Vse navedeno velja predvsem za jablane in hrške, ker koščičarji normalno rode vsako leto. M. O.

Greta Kofinč

»SANA«
PODJETJA IN TRGOVINE!
 Na jesenskem ZAGREBSKEM VELESEJMU obiščite tudi naš razstavni paviljon, kjer bomo imeli veliko izbiro naših priznanih najboljših izdelkov:
bonbonov, čokolade, keksov, pecilnih praškov in vanilin sladkorja.
 CENE KONKURENČNE! IZBIRA VELIKA!
NUDI SE VAM NAJLEPŠA PRILožNOST ZA SKLEPANJE POGODB.
»SANA« tovarna čokolade, bonbonov in pecilnih praškov
HOČE PRI MARIBORU

Tudi fantje so radi čedno oblečeni. K športnim hlačam bi prav lepo pristojal jopič z zadrgo, ali pa jopič s pletenim pasom, za pestjem in ovratnikom.

Pred 6. septembrom - praznikom primorskih okrajev

OBISK V ENI NAJVEČJIH JUGOSLOVANSKIH TOVARN CEMENTA IN SALONITA

15. september v Anhovem

Anhovo, v začetku septembra

Na desnem bregu sinjezelene Soče, v prekrasni Soški dolini stoji blizu istoimenskega naselja vrsta tovarniških poslopij anhovske cementarne. Iz orjaškega dimnika se že polnih dvalindeset let vali dan in noč gost dim svinčeno sive barve. Oblaki cementnega in premogovega prahu so s tenko svečlikajočo se plastjo v dobrih treh desetletjih prekrili že vso anhovsko kotlinu tja do Plavi in Deskel. Tisočtrindvajset delavcev, največ iz Anhovega, Plavi, Deskel, Solkana in okoliških gorskih vasi nad Sočo si v tej eni največjih jugoslovanskih tovarn cementa in salonita služi svoj vsakdanji kruh. Njihovo delo je težko in delovni pogoji znatno slabši kot v drugih industrijskih panogah, toda v razgovoru so mi dali jasno razumeti, da ne bi dela v cementarni zamenjali z nobenim drugim. V treh desetletjih težke in čestokrat surove borbe za cementarno jim je tako prirasa k sreči, da sta danes delavec in tovarna eno.

Zgodovina cementarne sega pravzaprav v leta pred prvo svetovno vojno, ko so geologi delniške družbe »Dalmacija cement« iz Splita zasledili v okolici Anhovskega prostrana ležišča laporja prav dobre kakovosti. Tu sta se že leta 1922 razvila tovarna in naselje Anhovo. Cementarno je zgradilo malo prej ustanovljena delniška družba »Cementi Isonzo S. A.« iz Trsta. Italijanski gospodarji so dali kraju, kjer leži tovarna naziv Salona d'Isonzo (po Solinu v Dalmaciji), ker je to zvenelo bolj italijansko kot domače Anhovo.

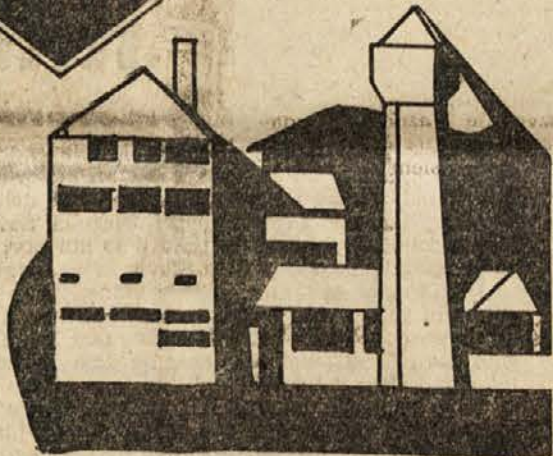
V začetku je nova tovarna obratovala le z enim mlinom za cement. Kot surovino so uporabljali samo naravni lapor, ki vsebuje 76 do 77% CaCo₃. Zgali so ga v pečeh »Dietsch«. Proizvajali so okoli 60.000 kilogramov cementa dnevno.

Obenem je bila poleg cementarne, kot njen oddelek zgrajena tudi tovarna cementnoazbestnih izdelkov, to je zmetnega škripljeva za kritje streh. Njena začetna proizvodnja je znašala dnevno okrog dva tisoč tovarniških kvadratnih metrov raznih salonitnih izdelkov. Nekaj let so izdelovali samo štiroglate ravne plošče, imenovane šablone.

Nova industrija cementa in salonita se je hitro razvijala in stalno povečevala proizvodnjo. Dobra štiri leta po začetku obratovanja se je dnevna proizvodnja cementa povečala že na 120.000 kilogramov. To je bilo leta 1926, ko so bili v podjetju montirani že štirje mlinci za mletje laporja. Tudi proizvodnja salonitnih izdelkov je spričo številnih izboljšav v obratu hitro naraščala in je na primer tega leta znašala že okoli 4000 tovarniških kvadratnih metrov dnevno.

To je bil tudi višek. Anhovska cementarna je namreč začela prihodnje leto zaradi vedno večje konkurence sorodnih italijanskih tovarn, predvsem podjetja »Eternit« naglo nazadovati. Lastniki so se menjavali kot letni časi. Najprej je podjetje kupila rimska bančna ustanova »Banca di Roma«, da bi jo kmalu zatem prepustila državnemu zavodu IRI. Toda kljub menjavanju lastnikov je bila cementarna še vedno v krizi. V dobrih petih letih so odpustili več kot polovico delavcev. Tisti srečnejši, ki so ostali

Kratek opis zgodovine cementarne do priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji 15. septembra 1947. leta — Delovnemu kolektivu gre zasluga, da italijanski upravi ni uspelo ob priključitvi odpeljati iz tovarne niti enega žebija. — Proizvodnja ni kljub odhodu italijanskih strokovnjakov prenehala niti za eno uro. Samo s čimprejšnjim dokončanjem že začete rekonstrukcije podjetja ter moderniziranjem proizvodnega postopka je moč povečati proizvodnjo ter izboljšati kakovost izdelkov in delovne pogoje v cementarni.

Mnogo je bilo težav prve mesece po priključitvi, toda zavest, da delajo zase, za svojo domovino je delovnemu kolektivu pomagala premagati vse težave.

Leta 1947 je imela cementarna dnevno zmogljivost okoli 300 tisoč kilogramov cementa ter 3300 tovarniških kvadratnih metrov strešnih izdelkov. Salonitnih cevi spričo pokvarjenih oziroma dotrajanjih strojev niso izdelovali.

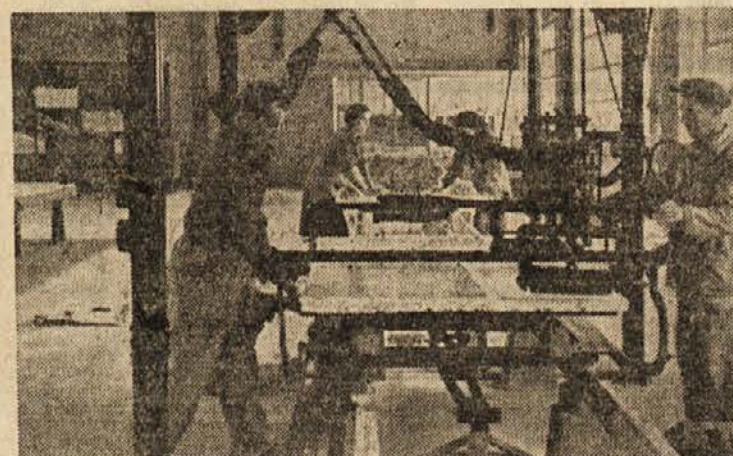
DELO IN PROBLEMI ANHOVSKE CEMENTARNE V SVOBODNI DOMOVINI

Po letu 1947 je anhovska tovarna cementa in salonita znatno povečala proizvodnjo, ker so to zahtevale potrebe obnove ter naglo razvijajoče se gospodarstvo. Sedaj proizvaja letno blizu 118.000 ton cementa in 2 milijona 400 tisoč tovarniških kvadratnih metrov raznih salonitnih izdelkov. To je največja proizvodnja, ki je bila kdajkoli dosežena v Anhovem. Slednje pa ne morejo še bolj povečati brez poprejšnjega dokončanja že začete rekonstrukcije obratov ter moderniziranja zastarelih strojnih naprav. Za to bi po približnih računih potrebovali nekaj manj kot dve milijardi dinarjev kredita. Letos so, oziroma bodo porabili za rekonstrukcijo cementarne 365 milijonov dinarjev. Vendar pa na splošno s krediti zelo slabo kaže in je zato le malo upanja, da bodo rekonstrukcijo zaključili do konca leta 1956, kot je to v načrtu. Proizvodnja naj bi potem narasla na 188.000 ton cementa in več kot 3 milijone tovarniških kvadratnih metrov salonita letno.

Rekonstrukcija cementarne ima dve etapi. V prvi etapi bodo namestili nove stroje in rotirno peč za izboljšanje kvalitete izdelkov, v drugi pa bi poskrbeli zlasti za povečanje proizvodnje ter izboljšanje delovnih pogojev.

V okviru teh načrtov gradi Splošno gradbeno podjetje »Primorje« iz Ajdovščine tik železniške postaje že tri leta gigantsko klinker dvorano. Veliko pozornost obiskovalca vzbuja zlasti njena sodobna železobetonska konstrukcija. Dvorana je pokrita s cementnoazbestnimi ploščami valovite oblike; visoka je več kot 30 metrov ter dolga približno 27 metrov. Njena prostornost je takšna, da bi lahko sprejela 290 popolnih družinskih stanovanj.

Podjetje ima posebno skupino kvalificiranih krovnih delavcev in znanih monterjev cementnoazbestnih cevi za vodovode. Skupina teh monterjev je nedavno zgradila z omenjenim cevmi zelo kompliciran vodovod v rudniku magnezita v Beli Steni. Pri preizkušnji so cevi vzdržale 20 atmosfer pritiska. Za odlično opravljeno delo so prejeli od rudnika posebno pohvalo. Trenutno gradijo vodovod v Bakru pri Sušaku in drugod na Primorskem ter v Istri.

Oddelek za proizvodnjo umetnega marmorja

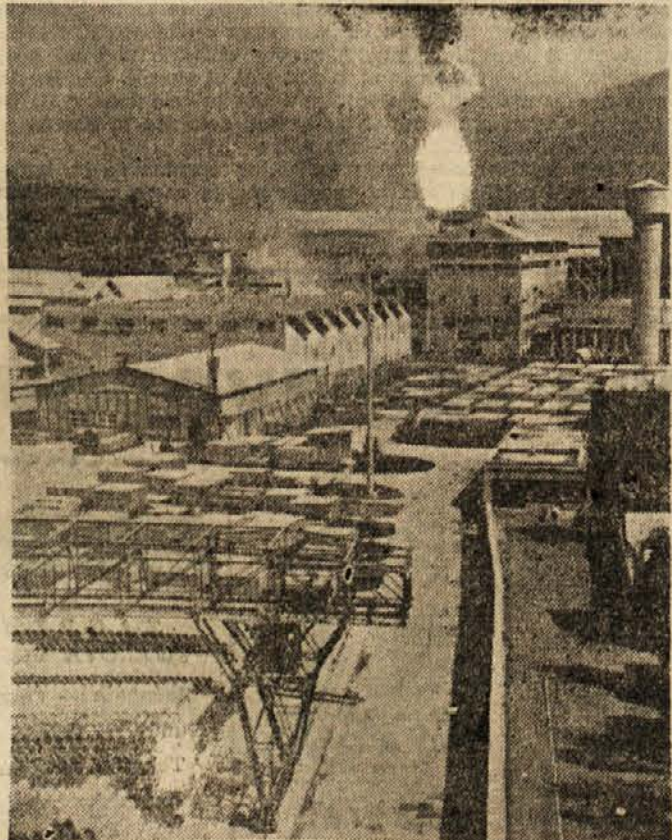
ZA KONEC SE PREGLED IZDELKOV IN O DOBAVNIH MOŽNOSTIH CEMENTARNE V ANHOVEM

TOVARNA CEMENTA IN SALONITA »15. SEPTEMBER« V ANHOVEM PROIZVAJA: CEMENT PRVOVRSTNE KAKOVOSTI; VALOVITE PLOŠČE, ŠABLONE IN RAVNE PLOŠČE; KANALIZACIJSKE CEVI Z VSEMI POTREBNIMI FAZONSKIMI KOMADI; DIMNE CEVI ZA VENTILACIJO VSEH OBLIK PO NAROČILU KUPCA; DIMNIKE IN VENTILACIJSKE NASTAVKE ZA KURILNICE, TOVARNE, DELAVNICE ITD. PO NAROČILU; TLAČNE CEVI ZA GRADNJO VODOVODOV IN FLINOVODOV DO 20 ATMOSFER PRITISKA.

DOBAVLJA V ROKU OD 70 DO 90 DNI PO NAROČILU; POTREBNE SPOJKE, FAZONSKE KOMADE IZ LITEGA ŽELEZA IN USTREZAJOČE ARMATURE. CEMENTARNA NA ZAHTEVO IZVRŠI NAROČILA Z LASTNIMI MOJSTRI TER ZA IZVRŠENA DELA PREVZAME VSA JAMSTVA. STROKOVNJAKI PODJETJA NA OSNOVI POSLANIH NAČRTOV PRODUKCIJO NAJBOLJ RACIONALNE NAČRTE POKRIVANJA. PODJETJE DAJE NA RAZPOLAGO LASTNE MOJSTRE-KROVCE.

GRADBENA IN DRUGA PODJETJA, GOSPODARSKE ORGANIZACIJE, KMETIJSKE ZADRUGE, DRŽAVNA POSESTVA, TRGOVSKA PODJETJA IN SAMOSTOJNE POSLOVALNICE TER ZASEBNIKI, SPRİČO ZELO VELIKEGA ŠTEVILA IZDELKOV ANHOVSKE CEMENTARNE IN NJIHOVE PRIZNANE KAKOVOSTI TER UGODNIH MOŽNOSTI ZA NAKUP ZAHTEVAJTE TAKOJ POJASNILA IN PROSPEKTE V UPRAVI

TOVARNE CEMENTA IN SALONITA »15. SEPTEMBER« V ANHOVEM

Del tovarne cementa in salonita

Tovarna pohištva

v Kromberku pri Novi Gorici

slovi po vsej Evropi po svojih kvalitetnih izdelkih

Delovni kolektiv obljublja domačim potrošnikom, da bo brž ko mogoče poslal na trg zadostne količine sobnega in drugega pohištva dobre kakovosti in po čim nižjih cenah

Novo upravno poslopje

Naslov podjetja: Tovarna pohištva Nova Gorica.
Brzjavke: Pohištvo Nova Gorica
Telefon: Nova Gorica 27.

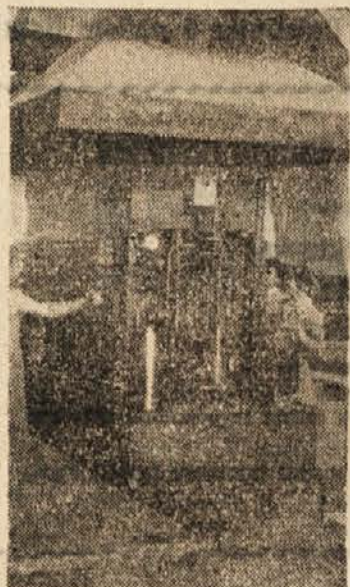

Hidravlična stiskalnica

DELOVNI KOLEKTIV IZVEN PROIZVODNJE

V svojem prostem času se delavci izživljajo na številnih področjih ljudskoprosvetnega in športnega udejstvovanja. Okoli 120 jih poje v moškem, mešanem ali ženskem pevskem zboru oziroma igra v godbi na pihala, ki je v tovarni najbolj priljubljena. Vse tri sekcije delujejo v okviru novogoriške DPD »Svobode«. Doslej so imele že skoraj brez števila gostovanj in nastopov po vsej Primorski. Precej delavcev se ukvarja tudi s smučanjem, alpinistiko in telovadbo.

Enajste septembra bodo na prostoru pred vhodom v tovarno svečano izročili svojemu namenu olimpijsko in otroško kopalnico, kjer je že sedaj, ko je spet nastopila vročina, polno kopalcev. Zgradili so ga delavci ter ostalo prebivalstvo iz Nove Gorice s prostovoljnimi deli. Ob otvoritvi, ki bo v okviru proslav ob

Stroj za lepljenje robov — lastne konstrukcije

Na kromberški ravnici pri Novi Gorici, kjer so še pred desetimi leti gospodarile žabe v svojih mlakužah, stoji danes največja in najbolj moderna tovarna pohištva v naši državi. Razvila se je v dobrih štirih letih na bogatih tradicijah solkanskih mizarjev, ki so s svojimi kakovostnimi, skoraj umetniškimi izdelki že za časa Avstro-ogrske sloveli po vsej Evropi.

Delovni kolektiv, okoli 700 pridnih in poštenih deklet, žena, fantov in moških, si je v tem kratkem času osvojil svetovni in domači trg. Vsak dan prihajajo nova naročila, tako da si resno belijo glavo, kako vsem ustreči. Tri četrtine celotne proizvodnje prodajo v tujino: Anglijo, Švico, Belgijo, Luksemburg, Zahodno Nemčijo, Turčijo, Abesinijo in Burmo. Kljub ogromnemu povpraševanju domačega trga ostanejo spričo premajhne zmogljivosti tovarne za ta trg le neznatne količine pohištva.

Tuji kupci kar ne morejo prehovati pohištva in drugih izdelkov, o čemer pričajo številna pohvalna pisma, ki jih vsak dan prejema uprava tovarne. Na obiskovalce napravi močan vtis zlasti brezhibna organizacija proizvodnje ter sodelovanje uprave in organov delavskega upravljanja. Poglejmo, kaj je o tem napisal v listu »Holzarbeit-Zeitung«, glasilu zahodnonemškega Sindikata delavcev lesne industrije, predsednik tega sindikata ter vodja sindikalne delegacije, ki je pred kratkim obiskala našo državo, g. Heinz Seeger. Delegacija je obiskala tudi kromberško tovarno pohištva.

»Direktor je tukaj tesno povezan z delavskim svetom in oni si skupaj prizadevajo za napredek proizvodnje. Važno je poudariti, da delavski svet na svojih sestankih odreja in potrjuje tarifne pravilnike ter določa cene proizvodov. Sleherni delavec se zaveda, da je višina plače odvisna edinele od njegovega dela in rentabilnosti tovarne.«

Letna proizvodnja tovarne je 6000 garnitur sobnega pohištva ter skoraj brez števila raznih drobnih izdelkov iz lesa. Med drugim izdelujejo tudi radio ohišja, televizijske in radio mizice ter mizice za šivalne stroje, ki jih zlasti v Turčiji zelo radi kupujejo. Ko bodo podjetje čez leto ali dve povsem uredili, nabavili še nekaj strojev ter razširili obstoječe obrate, bo zaposlenih okrog 900 delavcev, kar je 200 več kot sedaj. Zmogljivost tovarne se bo v tem času povečala predvidoma na okoli 10.000 spalnic letno.

Z zgraditvijo moderne lesne industrije v Kromberku pri Novi Gorici je, kot že rečeno, tradicionalna mizarska obrt v Solkanu prerasla v industrijsko proizvodnjo in dosegla take uspehe, kot jih v začetku ni nihče pričakoval.

V teku enega leta se je izvoz spalnic, opreme za hotele, jedilnic in drugih lesnih proizvodov povečal za 100 odstotkov. Za domače potrebe so letos že ali pa bodo še izdelali 2000 spalnic, 1500 foteljev in okoli 500 kavčev; za podjetje Telekomunikacije v Ljubljani pa nad 10.000 ohišij za radio. V letošnjem letu so napravili tudi več kot 300 spalnic novega tipa »Okroglica«, ki so zelo moderne, ekonomične in razmeroma poceni.

Težave zaradi pomanjkanja panel plošč so rešili tako, da so slednje začeli izdelovati sami v zadostnih količinah, s čimer so znatno pocenili izdelavo pohištva. Še vedno pa tožijo zaradi slabe kvalitete lepila in raznih kemikalij, ki jih rabijo v tovarni in katere dobavljajo naša domača podjetja.

V perspektivi se bo tovarna specializirala za izdelovanje omejenega števila raznih vrst pohištva in drugih izdelkov. Doslej je morala biti proizvodnja zelo pestra zato, da si je podjetje pridobilo trg. Sedaj pa je prišel čas — pravijo v podjetju, da proizvodnjo tipizirajo in s svojimi izdelki vplivajo na tržišče.

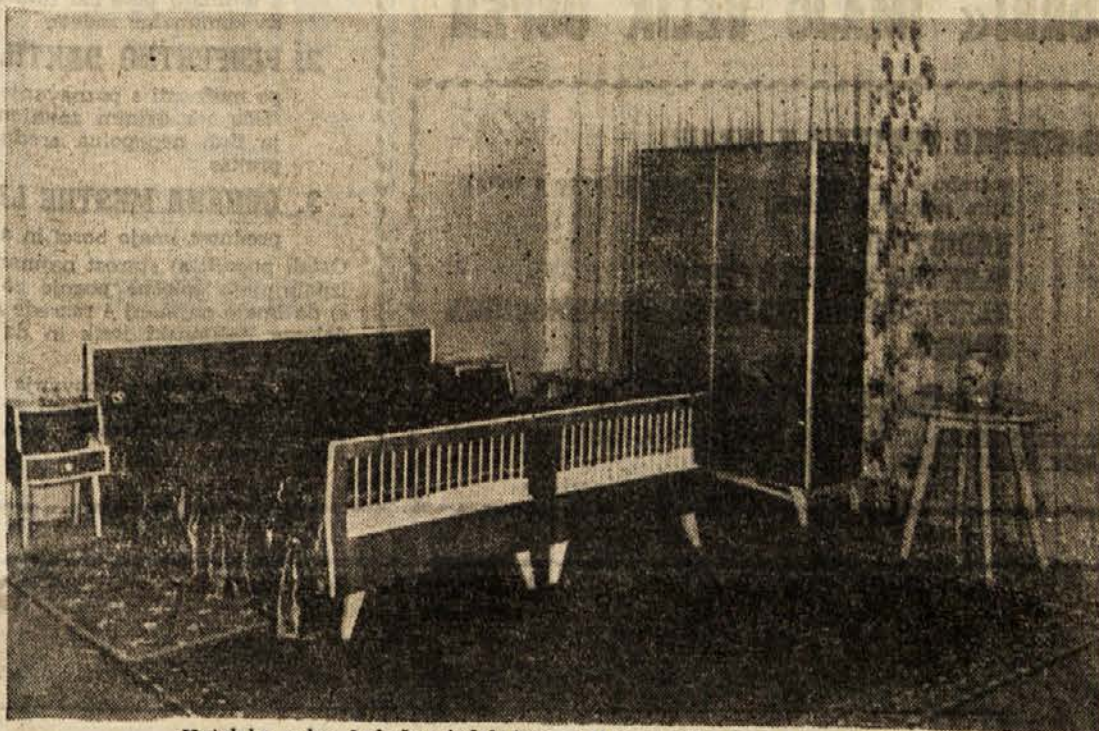
Prihodnje leto bodo predvsem za domače potrebe izdelali dva do tri nove tipe sobnega pohištva. Le-ti bodo ekonomični, moderni, poceni in primerni za naše razmere.

Tovarno so začeli graditi kmalu po priključitvi Slovenskega Primorja k Jugoslaviji in je bila gradnja zaključena 1950. leta. Spričo tedanjih razmer in pomanjkanja železobetonskega gradiva imajo vsi obrati lesno konstrukcijo. Letošnje zimo je tovarno precej omajala močna burja, ki veje prek kromberške ravnice večasih tudi do 150 kilometrov na uro. Povzročila je za več milijonov dinarjev škode in eno smrtno žrtev.

Da bi preprečili škodo ter povečali varnost pri delu, so pred nekaj meseci začeli s temeljito rekonstrukcijo vseh oddelkov. V ta namen so dobili iz okrajnega investicijskega sklada 150 milijonov din kredita. Dela so v polnem teku in jih nameravajo zaključiti v dveh obdobjih. Rekonstrukcija bo končana predvidoma konec prihodnjega leta. Hkrati bodo zgradili tudi gasilski dom in prostor za ambulanto ter uredili tehnične in sanitarne naprave, da bi še bolj zmanjšali že itak majhen odstotek nezgod.

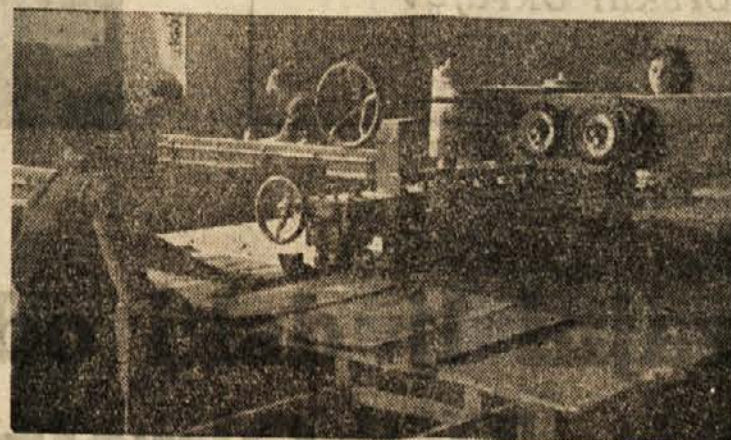

Godba na pihala Tovarne pohištva je ena najbolj delavnih sekcij novogoriške »Svobode«

Hotelske sobe, kakršne izdelujejo v Kromberški tovarni pohištva

Kljub popravilu obratov teče proizvodnja v normalnem obsegu, čeprav jim to povzroča nekaj neugodnosti. Računajo, da bo prva etapa rekonstrukcije končana do konca novembra, nakar bodo začeli takoj prenavljati ostalo streho nad tovarniškimi poslopijem. Potem bodo uprava in organa delavskega upravljanja imeli čisto vest, kar se tiče odstranjevanja nevarnosti morebitnih požarov. Potlej bo mogoče tudi tehnični prevzem oddelkov, ki ga doslej zavoljo naštetih pomanjkljivosti niso mogli izvršiti.

Proizvodnja panelk v novem oddelku

Kromberška tovarna pohištva letos prvič razstavlja na zagrebškem velesejmu, in to v lastnem paviljonu. Obiskovalci vselej se si razen sobnega, hotelskega, kuhinjskega in drugih vrst pohištva lahko ogledajo tudi patent kavč in fotelj. Prednost razstavljenega kavča je v tem, da ga je mogoče s pritiskom kazalca takoj preurediti za sedenje oziroma ležanje. Fotelj pa je mogoče z enostavnim pritiskom na gumb prilagoditi želji osebe, ki sedi. Razstavljeni tipi foteljev in kavčev ne bodo dosti dražji od navadnih. Kavč bo stal okoli 36.000, fotelj pa 15.000 din.

SKRB ZA STANOVANJSKE PROBLEME DELAVCEV

Uprava podjetja je že od vsega začetka posvečala največjo skrb gradnji stanovanj za delavce, ki bodisi sploh niso imeli stanovanja, ali pa so živeli v slabih in neprimernih prostorih. V zadnjih letih je zgradila dva bloka za družinska stanovanja v Novi Gorici ter več enostanovanjskih hišic na kromberški ravnici. Čim bodo potrjeni že izdelani načrti, nameravajo začeti graditi dvanadstropno stanovanjsko hišo za samske delavce. Zgradili jo bodo v Novi Gorici ter bo imela 18 sob za 36 delavcev. Tovarna bo prispevala za gradnjo tega objekta 19 milijonov din.

Nedavno so pri sindikalni podružnici ustanovili stanovanjsko zadrugo, ker upajo, da bodo tako laže in hitreje rešili pereče stanovanjsko vprašanje. V zadrugo se bodo stekali vsi skladi, ki jih tovarna lahko pogreša. Posojilo bo lahko najel vsak delavec, ki ima zemljišče ter toliko denarja, da si lahko zgradi temelj bodoče stanovanjske hišice. Prednost take oblike financiranja gradnje stanovanj je tudi v tem, da hiše ne bodo kot doslej bremenile osnovnih sredstev podjetja, temveč bodo prosilci z vračanjem posojila slednja samo večali.

Za stanovanjsko zadrugo so se odločili, ko so napravili majhno računsko operacijo. »Seststanovanjski blok nas stane 23 milijonov din,« pravijo. »Ce damo ta denar 23 prosilcem, si bo lahko vsak zgradil svojo stanovanjsko hišico. Razen tega pa bodo svoje staro stanovanje odstopili tovarišu iz tovarne. Torej kar 46 stanovanj.«

občinskem prazniku v Novi Gorici, je predvidena velika vodna zabavna revija ter tekmovanje v plavanju, skokih in waterpolu. Novi bazen bo služil tudi v požarno varnostne namene ter je edini na Primorskem in najmodernejši v Sloveniji. Kopalnice bo služilo vsem občanom iz Nove Gorice in okolice, ki se doslej v hudi poletni pripeki niso imeli kje ohladiti. Vsa kopalnica ob spodnjem toku Soče, ki je primerna za kopanje, so namreč ostala onstran meje v Italiji.

Delovni kolektiv je s tem oglasom v časniku »Ljudski pravici-Borbi« hotel seznaniti širšo javnost s svojim delom in prizadevanji za povečanje proizvodnje ter obenem vsem kupcem pohištva obljublja, da se bo še naprej prizadeval, da izdela tudi za domače potrebe čimveč kvalitetnega pohištva, ki bo poceni, trpežno in moderno.

M. D.

Delavec pri poliranju radio ohišij

Okrajni komite ZKS
Okrajni odbor SZDL
Okrajni odbor Zveze borcev
Okrajni komite LMS

TOLMIN

Čestitajo vsem
svojim članom
k okrajnemu
prazniku!

NAJ ŽIVI
6. SEPTEMBER,
PRAZNIK
PRIMORSKEGA
LJUDSTVA!

**OGLASI V »LJUDSKI PRAVICI-
BORBI« IMAJO VELIK USPEH**

OBRTNIŠKO PODJETJE V PIRANU

potrebuje naslednje kvalificirane delavce s takojšnjim nastopom službe:

**RADIOTEHNIKA
ELEKTRO-INSTALATERJA
KLEPARSKEGA MOJSTRA ali POMOČNIKA
URARJA**

Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru. Stanovanje preskrbljeno

ZAINTERESIRANI NAJ SE JAVIJO NA GOSPODARSKI SVET MLO PIRAN

»15. SEPTEMBER«
TOVARNA CEMENTA IN SALONITA

Anhovo

sprejme takoj

3 finančne knjigovodje

za samostojno vodenje knjigovodstva obratov
cement — salonit — delavnic

POGOJI: Ekonomska fakulteta z najmanj 3 leta prakse v industrijskem knjigovodstvu ali popolna srednja šola z najmanj 7 let prakse, od katerih je samostojno vodil 2 leti finančno knjigovodstvo v enem industrijskem podjetju, ali brez popolne srednje šole z najmanj 15 let prakse v industrijskem knjigovodstvu, od katerih je samostojno vodil 5 let finančno ali obratovno knjigovodstvo.

PREJEMKI PO TARIFNEM PRAVILNIKU.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega službovanja poslati na upravo podjetja.

**LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE IZOLA
OKRAJ KOPER.**

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. GRADBENEGA TEHNIKA

z najmanj petletno prakso za delo v Tajništvu Sveta za komunalne zadeve

2. PERFEKTNO DAKTILOGRAFKO

po možnosti s poznavanjem stenografije in dela v vložišču ter delnim znanjem italijanskega jezika. Pogoji je tudi nepopolna srednja šola, tudi najmanj 5 let prakse

3. ORGANA MESTNE LJUDSKE STRAŽE

prednost imajo borci in aktivisti NOV

Ostali pogoji: a) starost najmanj 25, največ pa 35 let; b) da izpolnjujejo splošne pogoje za sprejem v državno službo; c) da imajo najmanj 4 razrede gimnazije; d) da poznajo vsaj deloma italijanski jezik in da imajo prakso v tej ali sorodni stroki.

Pogoji so ugodni. Stanovanja (samska ali družinska) preskrbljena. Plača z dodatkom. — Ponudbe z življenjepisom je poslati do 15. septembra 1954 na Tajništvo LOMO Izola, okraj Koper.

KUPIMO

**dinamo za
galvanizacijo**

Istosmerni tok — 15 do
20 V in 1000 A

Ponudbe na

LO MO IZOLA

do 10. septembra 1954!

PRODAMO

verižni rezkalnik Wigo, nov,
rogljičarko D. Pajič — malo
rabljeno,

debelinski skobelni stroj Müller
900, za težja dela, brez
električnega motorja, malo
rabljen,

parno črpalko 5 m³/h, novo.

Kupimo ali zamenjamo

gornje za:

tračno žago 800,

stojalo kovinskega rezkalnika,

šeping 600,

polavtomatično stružnico za

les,

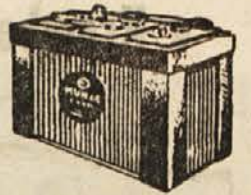
stroj za izdelavo palte.

TOVARNA POHIŠTVA

Nova Gorica

Tudi vi rabite
AKUMULATORJE!

**MUNJA
ZAGREB**

»Munja
akumulatorji«
varna vožnja!

Oglašujte v našem listu!

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE JESENICE

razpisuje naslednja delovna mesta:

**finančnega inšpektorja
pravnega referenta
gradbenega tehnika
davčnega izterjevalca**

Pogoji: Za vsa delovna mesta je potrebna ustrezna strokovna izobrazba

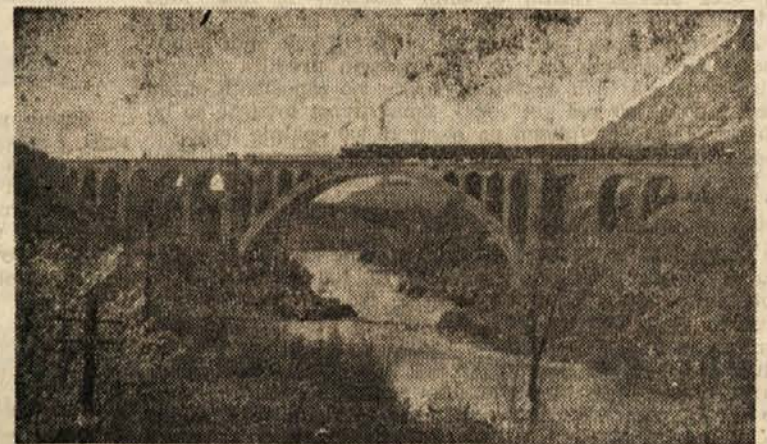
Pravilno kolkovane prošnje je poslati tajništvu LOMO Jesenice do 20. septembra 1954

Vsemu prebivalstvu goriškega okraja in
Slovenskega Primorja čestitajo za 6. sep-
tember - praznik primorskih okrajev

**Okrajni ljudski odbor, Okrajni
komite ZKS, Okrajni odbor SZDL
GORICA**

ter jim še naprej želijo čimveč uspehov v vsakodnevnom boju za socializem. Ob tej priliki vabijo vse delovne ljudi z Goriškega, da se 19. septembra udeležijo v istem številu kot lani nepozabnega zborovanja na Okroglici največje letošnje politične manifestacije, partizanskega slavlja „Štajerska v borbi“ na Ostrožnem.

TOVARNA USNJA

ŠMARTNO PRI LITIJI

● TOVARNA USNJA, ŠMARTNO PRI LITIJI

z zaščitnim znakom »Smartno«, prej FRAKNA, ima že pestro zgodovino. Tovarna je začela obratovati 1895. leta in bo letos praznovala 95-letnico delovanja. Usnjarstvo v Smartnem pri Litiji ima že večstoletno tradicijo. O šmarskih usnjarjih je že pisal slavni sosed iz Bogenšperga Janez Vajkard Valvasor.

● TOVARNA USNJA, ŠMARTNO PRI LITIJI

je bila po drugi svetovni vojni v dokaj slabem stanju. Kolektiv se je z vsemi močmi in z vso vnemo prizadeval, da bi obnovil stari obrat. Na pomoč mu je priskočila ljudska oblast, tako da je v dveh in pol letih zgradil novo moderno usnjarno.

● TOVARNA USNJA, ŠMARTNO PRI LITIJI

slavi po svojevrstnem jamskem strojenju. Le-to je zelo uspešno. V dokaz so izdelki tovarne usnja Smartno pri Litiji, ki so nedvomno najboljši v naši državi.

● TOVARNA USNJA, ŠMARTNO PRI LITIJI

izdeluje izdelke, ki so cenjeni doma in v tujini. Iz tovarniških dvoran izvaža dnevno: podplatno usnje, jamsko special in tehnično usnje. Šmarsko usnje je zelo trpežno, zlasti za športno, lovsko in vojaško obutev. Podplat, izdelan v šmarski tovarni, je lahek, prožen in nepremočljiv.

● TOVARNA USNJA, ŠMARTNO PRI LITIJI

je prejela za svoje izdelke že na več jugoslovanskih razstavah odlične ocene, med drugim je osvojila na zagrebški razstavi zlato medaljo.

● TOVARNA USNJA, ŠMARTNO PRI LITIJI

izvaža svoje izdelke na trge Avstrije, Zahodne Nemčije, Belgije in Turčije

● TOVARNA USNJA, ŠMARTNO PRI LITIJI

je v zadnjih štirih letih močno povečala storilnost. Od leta 1949 je proizvodnja narasla za 117%. Z dograditvijo vseh oddelkov se bo proizvodnja še povečala ne samo količinsko, ampak tudi v asortimanu izdelkov. — Razen podplatne garniture tovarna že izdeluje tudi zgornje usnje in krzno.

● TOVARNA USNJA
ŠMARTNO PRI LITIJI
priporoča vsem svoje odlične izdelke!

ELEKTRARNA MOSTE-ZIROVNICA

zaposli takoj:

- 2 visoko kvalificirana električarja in
- 2 visoko kvalificirana stroj. ključavničarja

za delavnico oziroma pogone v elektrarnah
Plačilni pogoji po tarifnem pravilniku. Družinska stanovanja v gradnji
Interesenti naj se javijo pisмено ali osebno upravi podjetja

BREZ TEŽAV OPERETE
FINE TKANINE NYLON,
PERLON IN VOLNO S

PERION

ki ne ogroža njih kvaliteto in trpežnost

Gradbenega tehnika

z najmanj dveletno prakso na gradbiščih ter več

zidarjev in tesarjev

išče za takojšen nastop

GRADBENO PODJETJE

»GRADITELJ«
V TRBOVLJAH

OBRTNO PODJETJE

»ZVEZDA« — MARIBOR

Tržaška cesta 6

sprejme več

avtokleparjev in avtoličarjev

Interesenti naj se pisмено ali ustmeno javijo na upravo podjetja

PODJETJE V GRADNJI
ZELEZARNA »BORIS KIDRIČ« — NIKŠIČ

razpisuje natečaj

za sprejem v službo

dveh strojnih inženirjev

z dolgoletno prakso za vodstvo mehanične delavnice, oziroma za nadzorstvo pri montažnih delih.

Plača po sporazumu. Komfortno stanovanje za poročene in samske zagotovljeno v novih stavbah.

Ponudbe s krajšim življenjepišom in opisom dosedanjega dela pošljite najpozneje do 20. septembra 1954 na gornji naslov.

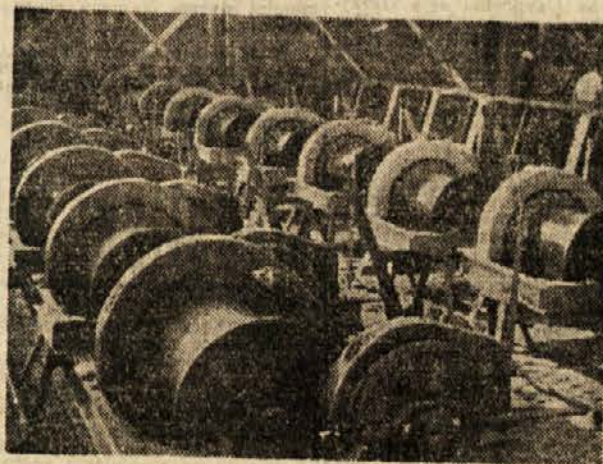
Livarna in tovarna strojev, Hoče pri Mariboru

sprejme v zaposlitev:

1. METALURŠKEGA TEHNIKA
2. MODELNO-MIZARSKEGA MOJSTRA
3. STROJNO-KLJUČAVNIČARSKEGA MOJSTRA za operativno vodstvo strojne delavnice
4. STROJNEGA TEHNIKA ali VIŠJE KVALIFICIRANEGA STROJNO-KLJUČAVNIČARSKEGA MOJSTRA za vodstvo oddelka priprave dela
5. MODELNEGA MIZARJA za skladiščnika modelov
6. POMOČNIKA SKLADIŠČNIKA za osrednje skladišče orodja in materiala
7. VEČJE STEVILO KVALIFICIRANIH modelnih mizarjev, livarjev-oblikovalcev, ključavničarjev, strugarjev, kovačev in zidarjev

Pisnene ponudbe dostaviti osebno ali po pošti na upravo podjetja

Strojna tovarna Trbovlje (STT)

Tipski motorni vili TEM-16, ki jih v tovarni izdelujejo v serijski proizvodnji

Stroji in oprema Strojne tovarne Trbovlje so našli tržišče po vsej državi, posebno v rudarski industriji, a deloma tudi v ostalih panogah industrije, kakor v gradbeni, kemični in prehranbeni industriji. Najvažnejši v proizvodnji STT so rudarski stroji, predvsem šahtni izvorni stroji za najrazličnejše storitve in globine oken, z vsemi potrebnimi instalacijami, kakor tudi najrazličnejše naprave za poglobljanje oken. Izdelujemo tudi raznovrstne naprave za potiskanje jamskih vozčkov v izvezno kletko in spodnjih verig, ki služijo v krožnem premikanju jamskih vozčkov.

Tehnični sektor tovarne se tudi resno bavi s študijem uvajanja metalnih stojk v rudnike in je uspel, da uvede prve stojke, ki jih bodo preizkušali v naših rudnikih, s tem se bo izpodrinil način jamske tesarje, ki zahteva mnogo dragocenega lesa, ki bi se drugače lahko izkoristil v druge namene. Metalne stojke se namreč lahko uporabljajo s prestavljanjem iz enega mesta v rudniku na drugega. Pri leseni podgradi pa se jamski les lahko uporabi v glavnem samo enkrat.

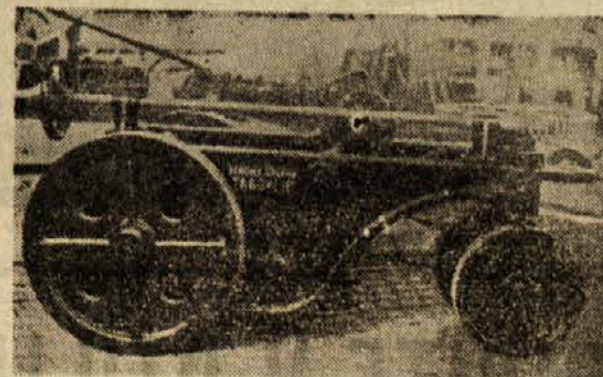
Poleg izvornih strojev dobavlja tovarna rudnikom tudi najrazličnejše

enobobenske in dvobobenske motorne vite, ki jih izdeluje v par tipah v serijski proizvodnji. Znatno korak naprej pri mehanizaciji jamskega transporta je prispevala tovarna tudi s izdelavo strgalnih enoveržnih transporterjev, ki služijo za transport na odkopih v jami. Znatno napredek je dosežen tudi pri gumi transporterjih, ki služijo v najrazlič-

nejših izvedbah in tipah, tako v rudarstvu, kakor tudi v ostalih industrijah. Transportne trakove izdelujejo tudi serijsko v par tipah, tako lahko prenosno, kakor tudi prevozne. Omeniti je potrebno, da proizvajajo v STT skoraj vse stroje potrebne za rudniške separacije, predvsem razna moderna sita, vibratorje, ločilne stroje, zbiralne mize, elevatorje, dozirne trakove in gumi trakove.

Strojna tovarna Trbovlje je dala tudi gradbeni stroki svoje proizvode. Velikega pomena so udarni drobilci, ki so jih prej morali izključno uvažati iz inozemstva. Izdelujejo doslej dve tipi teh drobilcev IZ-I in IZ-II, medtem ko drobilce za večje storitve še razvijajo, in sicer IZ-III in IZ-IV. Zelo pomembni so tudi cestni rijači, ki služijo pri gradnji cest, katore so morali prej uvažati. Tovarna razvija poleg že teh uvedenih tudi še celo vrsto gradbenih strojev, snežnih plugov, ki bodo v najkrajšem času program redne proizvodnje tovarne.

Podjetje razpolaga tudi z večjim konstrukcijskim in projektantskim birojem, namenjenim za redne potrebe proizvajalca, kakor tudi razvijanju novih proizvodov.

Rijači za oranje terena pri gradnji cest. V Strojni tovarni jih izdelujejo serijsko

OBISCIITE NAS PAVILJON NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

